

Bestemmingsplan

Landelijk Gebied 2014

Gemeente Schermer

Identificatiecode:

NL.IMRO.0458.Landelijkgebied14-VS01

Gemeente Schermer

Toelichting

Bestemmingsplan

Landelijk Gebied 2014

Vastgesteld 30 september 2014

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding en plansystematiek.....	7
1.2	Plangrens	7
1.3	Vigerend bestemmingsplan.....	8
1.4	Opgave.....	8
1.5	Planproces	9
1.6	Leeswijzer	10
Hoofdstuk 2	Beleid.....	11
2.1	Rijksbeleid.....	11
2.2	Provinciaal en regionaal beleid	14
2.3	Gemeentelijk beleid	20
2.4	Water.....	23
Hoofdstuk 3	Ruimtelijke en functionele analyse	25
3.1	Algemeen.....	25
3.2	Historie	25
3.3	Veenweidegebied.....	26
3.4	Droogmakerij.....	27
3.5	Gebiedstypering	28
3.6	Woonbebouwing.....	29
3.7	Deelgebieden en kernkwaliteiten	29
3.8	Stedenbouwkundige opzet.....	31
Hoofdstuk 4	De agrarische sector	35
4.1	Agrarische bouwvlakken	35

4.2	Nieuwvestiging	35
4.3	Bedrijfswoning.....	36
4.4	Intensieve veehouderijen en grondgebonden bedrijven.....	36
4.5	Teeltondersteunende voorzieningen	41
4.6	Wisselteelt.....	41
4.7	Huisvesting tijdelijke werknemers	42
4.8	Nevenactiviteiten bij agrarische activiteiten.....	44
4.9	Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)	49
Hoofdstuk 5 Wonen		55
5.1	Wijze van bestemmen	55
5.2	Stolpen en splitsing	55
5.3	Erfbouw	56
5.4	Beroep aan huis.....	57
Hoofdstuk 6 Bedrijven.....		59
6.1	Bedrijfsfuncties.....	59
6.2	Detailhandel	59
6.3	Bedrijfswoning.....	60
6.4	Opslag.....	60
6.5	Functiewijziging	60
Hoofdstuk 7 Natuur en weidevogels.....		61
7.1	Natuur.....	61
7.2	Weidevogels	62
Hoofdstuk 8 Paarden.....		64
8.1	Onderscheid professioneel - hobbymatig	64

8.2	Gebruiksgericht - productiegericht	64
8.3	Ruimtelijke aspecten aan het houden van paarden.....	64
8.4	Regeling bestemmingsplan	66
8.5	Nieuwvestiging	68
Hoofdstuk 9 Recreatie en toerisme		69
Hoofdstuk 10 Juridische planbeschrijving.....		71
10.1	Planvorm	71
10.2	Verbeelding	71
10.3	Planregels	71
Hoofdstuk 11 Milieu.....		85
11.1	Milieueffectrapportage	85
11.2	Duurzame energie	89
11.3	Geluidszone	90
11.4	Externe veiligheid	90
Hoofdstuk 12 Uitvoerbaarheid		93
12.1	Economische uitvoerbaarheid.....	93
12.2	Handhaving.....	93
12.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	93
Hoofdstuk 13 Vooroverleg		95
Bijlagen		97
1.	Overzicht Molens.....	97
2.	Advies WZNH mansardekappen (digitale versie separaat)	97
3.	PlanMER Landelijk Gebied, Rho adviseurs (separaat).....	97
4.	Nota inspraak en overleg (separaat)	97

5. Memo n.a.v. opiniërende raad 19 juni 2014 (separaat).....	97
6. Nota zienswijzen en wijzigingen (separaat)	97

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en plansystematiek

In de Wet ruimtelijke ordening is vastgelegd dat ieder bestemmingsplan eens per tien jaar wordt herzien. Het bestemmingsplan Landelijk gebied 2003 is daarom aan herziening toe. Een bestemmingsplan moet voor de komende 10 jaar bruikbaar zijn. Dit houdt in dat er voldoende mogelijkheden moeten worden geboden om in te spelen op kleinschalige veranderende situaties. Bovendien geldt sinds 1 januari 2010 dat een bestemmingsplan digitaal raadpleegbaar dient te zijn via www.ruimtelijkeplannen.nl. Bestemmingsplannen dienen daarnaast aan te sluiten bij de landelijk voorgeschreven standaarden, de SVBP.

Tegelijkertijd heeft de gemeente te maken met allerlei wet- en regelgeving op hoger niveau waardoor niet alle ontwikkelingen zonder meer mogelijk zijn. De gemeente streeft er naar om de bestaande kwaliteiten van het landelijk gebied te behouden. Enerzijds zijn dat de landschappelijke- en natuurwaarden en anderzijds het agrarisch productiegebied.

Het bestemmingsplan wordt herzien vanuit het doel om te actualiseren in verband met de actualiseringsplicht uit de Wro. In verband met de sanctie op het niet mogen heffen van leges bij een niet-tijdige herziening staat dit doel voorop. Om deze redenen wordt gekozen voor een plansystematiek die hoofdzakelijk actualiserend is. Deze systematiek houdt in dat zoveel mogelijk aansluiting wordt gezocht bij de bestaande situatie met daarnaast (beperkte) mogelijkheden voor uitbreiding. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om situaties te 'bevriezen', maar ook niet om grootschalige ontwikkelingen in het bestemmingsplan op te nemen. Van een grootschalige ontwikkeling is sprake indien een forse toename aan bebouwing wordt beoogd of een verandering van functie die niet in het bestemmingsplan past. Voor grootschalige ontwikkelingen is een zorgvuldige afweging noodzakelijk en is een afzonderlijke procedure de aangewezen weg.

Ter voorbereiding van de bestemmingsplanherziening is een beleidsnotitie opgesteld: de Kadernota Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2014. Hierin is een inhoudelijk kader geschetst, waarbinnen het bestemmingsplan moet worden opgesteld. Voor de toelichting van het bestemmingsplan is dan ook in grote mate gebruik gemaakt van de beleidsteksten in de kadernota.

1.2 Plangrens

De gemeente Schermer heeft een grondoppervlak van 6.444 hectare, waarvan het grootste deel tot het landelijk gebied behoort. Slechts iets meer dan 100 hectare¹ wordt gebruikt als (semi) bebouwd of sportterrein. De gemeente Schermer is hiermee, op één gemeente na, de minst verstedelijkte gemeente van Nederland. Het landelijk gebied bepaalt dan ook voor een groot deel het karakter en de uitstraling van de gemeente Schermer. Aangezien het landelijk gebied van de gemeente Schermer een groot areaal betreft bevat het bestemmingsplan een omvangrijk plangebied.

¹ CBS Statline 2008

Het plangebied beslaat het volledige landelijke gebied. In het algemeen kan gezegd worden dat de grenzen aansluiten op het bestemmingsplan Dorpskernen 2011. Het plangebied van het toekomstig te ontwikkelen Stompetoren-West wordt vooralsnog opgenomen in de plangrens, omdat al het gemeentelijke grondgebied voorzien dient te zijn van een actueel bestemmingsplan (wettelijke verplichting) en de bestemmingsplanherziening van Stompetoren-West nog niet in procedure is gebracht. Voor deze gronden wordt het huidige gebruik als uitgangspunt genomen.

1.3 Vigerend bestemmingsplan

Het vigerende bestemmingsplan ter plaatse betreft het bestemmingsplan landelijk gebied 2003 wat is vastgesteld op 28 oktober 2003 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 8 juni 2004.

In de praktijk is gebleken dat het vigerende bestemmingsplan in de praktijk over het algemeen een goed werkbaar instrument is. Het vigerende bestemmingsplan blijkt over het algemeen voldoende toereikend qua bouw- en gebruiksmogelijkheden. Dit wordt onderschreven door het feit dat er relatief weinig vrijstellingsprocedures zijn gevoerd in de afgelopen jaren. Het uitgangspunt 'agrarisch productiegebied en behoud van cultuurhistorische waarden' werd als positief ervaren en wordt nog steeds onderscheven. De agrarische functie en de cultuurhistorische waarden prevaleren ten opzichte van andere functies in het plangebied. Belangrijke uitgangspunten uit het vigerende bestemmingsplan zoals het uitsluiten van intensieve veehouderij de bedrijvenbestemmingen ondergeschikt laten zijn aan de agrarische bestemmingen, afmetingen van bouwvlakken en afmetingen van woonhuizen (oppervlak en/of inhoud) blijven ook voor het nieuwe bestemmingsplan van betekenis.

1.4 Opgave

De plansystematiek is actualiserend. Dat houdt in dat in beginsel op perceelsniveau wordt geactualiseerd naar de feitelijke situatie (indien legaal tot stand gekomen). Het bestemmingsplan dient houdbaar te zijn voor de komende planperiode van 10 jaar. In het bestemmingsplan zijn daarom flexibiliteitsbepalingen opgenomen zodat het plan kan inspelen op autonome ontwikkelingen. Deze flexibiliteitsbepalingen zien met name toe op de agrarische functie.

Er zijn in de afgelopen jaren diverse beleidsdocumenten vastgesteld welke moeten worden verwerkt in het bestemmingsplan. Te denken valt aan:

- Nota verblijfsrecreatie
- Beeldkwaliteitsplan
- Structuurvisie Kamers en Linten 2040
- Cultuurnota Schermer
- Beleidsnota archeologie

Daarnaast zijn verbeteringen van het bestemmingsplan wenselijk ten aanzien van het waarborgen van sommige cultuurhistorische waarden, zoals singels bij van oorsprong agrarische kavels. In verband hiermee zullen sommige bouwvlakken meer gedetailleerd worden aangepast. Omdat de bedrijvenlijst van het bestemmingsplan landelijk gebied 2003 niet volledig bleek te zijn, is hier extra

aandacht aan gegeven in dit bestemmingsplan. Het moet vooraf duidelijk zijn welk bedrijf of welke milieucategorie gevestigd zit/ mag zitten op een adres.

In de afgelopen planperiode zijn enkele vrijstellingen verleend of is van gebruik gemaakt van wijzigingsbevoegdheden. Tevens is er een uitspraak geweest van de Raad van State over het bestemmingsplan Landelijk gebied 2003. Al deze wijzigingen zijn vertaald in het nieuwe bestemmingsplan.

Inmiddels gelden er landelijke standaarduitgangspunten (IMRO 2012/SVBP 2012) voor bestemmingsplanregels en bestemmingen. Het bestemmingsplan is volgens deze normen opgesteld en is daarmee duidelijker en makkelijker raadpleegbaar geworden. Regels zijn zoveel mogelijk gebundeld en er is zo min mogelijke ruimte gelaten voor interpretatieverschillen, zodat de toetsbaarheid en rechtszekerheid is vergroot.

1.5 Planproces

Voorafgaand aan het opstellen van het bestemmingsplan heeft een uitgebreide inventarisatie plaatsgevonden. Bij de inventarisatie is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Beleid

Er bestaan diverse ruimtelijk relevante beleidsstukken op Rijks- provinciaal, regionaal en lokaal niveau (o.a. ook voorgaand bestemmingsplan). In het beleidshoofdstuk zijn de relevante onderdelen en hun doorwerking in dit bestemmingsplan beschreven.

- Bezoek plangebied

Met het opstellen van de kadernota is op perceelsniveau een inventarisatie uitgevoerd. Per adres is aangetekend wat het bestaande gebruik is en wat het bestaande gebruik is. Deze inventarisatie is uitgevoerd vanaf de straatzijde van ieder perceel.

- Bedrijven

Bij de Kamer van Koophandel zijn alle bedrijfsregistraties binnen de gemeentegrenzen opgevraagd. Met het opstellen van het bestemmingsplan is daarmee inzichtelijk of er sprake is van een bedrijfsmatig gebruik van een perceel.

- Luchtfoto

Een combinatie van de plankaarten van het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2003 en recente luchtfoto 's maken inzichtelijk of het gebruik en de bouwwerken passen binnen de bestemmings- en de bouwvlakken.

- Afwijkingen bestemmingsplan

Verleende vrijstellingen op en wijzigingen van het bestemmingsplan zijn de afgelopen jaren in een register bijgehouden. Deze informatie was niet verwerkt op de plankaart van het voorgaande bestemmingsplan. In het bestemmingsplan zijn de vergunde rechten opgenomen.

- Karakteristieke bebouwing

Tot de karakteristieke bebouwing worden in ieder geval de rijksmonumenten, de provinciale momumenten, de stolpen en de molens gerekend. Alle molens binnen de gemeentegrenzen zijn rijksmonumenten en hebben daarnaast een molenbiotoop. De molenbiotoop wordt in het bestemmingsplan vastgelegd en om die reden zijn de molens apart geïnteriseerd. In aanvulling op de monumenten zijn de stolpen als karakteristieke bebouwing interessant. Sommige stolpen zijn tevens monumenten.

Door middel van een kaart en een adressenlijst is deze bebouwing grafisch weergegeven. De locatiegegevens van de monumenten zijn afkomstig van het rijksmonumentenregister. Het gemeentehuis is het enige provinciale monument. Er zijn geen gemeentelijke monumenten aangewezen. De locatiegegevens van de stolpen zijn beschikbaar gesteld door de provincie Noord-Holland.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 komt de ruimtelijke analyse aan de orde. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het beleidskader. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 de gebiedsvisie beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de functionele analyse van het plangebied. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de planvorm en de uitleg bij de planregels die zijn opgenomen voor de verschillende bestemmingen. De milieu- en overige aspecten, zoals ecologie en archeologie komen in hoofdstuk 7 aan bod. Tot slot wordt in hoofdstuk 8 de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aangetoond en wordt in hoofdstuk 9 ingegaan op de reacties van de overleginstanties.

Hoofdstuk 2 Beleid

2.1 Rijksbeleid

2.1.1 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het rijksbeleid is met het huidige kabinet sterk van koers veranderd. Nadat de AMvB ruimte controversieel was verklaard na de val van het kabinet, is onder het volgende kabinet het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening opgesteld. Dit besluit legt nationale ruimtelijke belangen vast. Het kabinetsbeleid is erop gericht om het aantal regels terug te dringen.

De ruimtelijke onderwerpen van nationaal belang zijn daardoor beperkt. Hierdoor komt onder andere de aanwijzing van nationale landschappen te vervallen. De gemeente Schermer lag in het Nationaal Landschap Laag Holland. De aangrenzende gemeente Beemster heeft als werelderfgoed nog wel speciale aandacht in het rijksbeleid.

Het Rijk maakt geen landsdekkende woningbouwafspraken meer, alleen nog in de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad. Het Rijk benoemt o.a. landelijke doelstellingen om de woningmarkt goed te laten werken.

De focus rijksbelangen ligt bij de volgende onderwerpen:

- Rijksvaarwegen
- Mainportontwikkeling Rotterdam
- Kustgebied
- Grote rivieren
- Waddenzee(gebied)
- Buisleidingen
- Spoorwegen
- EHS
- Erfgoed
- Elektriciteitsvoorzieningen

Het Barro bevat twee soorten regelingen, namelijk regelingen die inhoudelijke eisen stellen aan bestemmingsplannen (zoals primaire waterkeringen die daarvoor bestemd dienen te worden) en regelingen die betrekking hebben op de voorbereiding en toelichting van bestemmingsplannen (bijvoorbeeld bij verstedelijking in landelijk gebied toelichten of er geen ruimte gevonden kan worden in bestaande gebieden door middel van herstructureren of transformatie). Bij de laatste categorie wordt een grote mate van afwegingsruimte geboden aan de lagere overheid. De provincies stellen hiervoor hun eigen beleid op. Provincies en gemeenten zijn volgens het kabinet beter op de hoogte van de situatie in de regio en de vraag van bewoners, bedrijven en organisaties. Daardoor kunnen zij beter afwegen wat er met een gebied moet gebeuren. Zie ook verder de paragraaf over provinciaal beleid.

2.1.2 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vervangt verschillende bestaande nota's zoals de Nota Ruimte, Structuurvisie Randstad 2040, de Nota Mobiliteit, de Mobiliteits Aanpak, de structuurvisie voor de Snelwegomgeving, de agenda Landschap, de agenda Vitaal Platteland en de Pieken in de Delta. De structuurvisie is begin 2012 in werking getreden.

In de nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Zo beschrijft het kabinet in de structuurvisie in welke infrastructuurprojecten zij de komende jaren wil investeren. En op welke manier de bestaande infrastructuur beter benut kan worden. Provincies en gemeenten krijgen in de plannen meer bewegingsvrijheid op het gebied van ruimtelijke ordening.

Voor de gemeente Schermer zijn vanuit de structuurvisie de onderwerpen energienetwerk, buisleidingen en leidingstrook relevant.

2.1.3 Nationaal Waterplan

In december 2009 heeft het kabinet het Nationaal Waterplan vastgesteld. Dit plan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2009 - 2015 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan richt zich op bescherming tegen overstromingen, voldoende en schoon water en diverse vormen van gebruik van water. Ook worden de maatregelen genoemd die hiervoor worden genomen. Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande nota's waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan is opgesteld op basis van de Waterwet die met ingang van 22 december 2009 van kracht is. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie. In het Nationaal Waterplan is een eerste uitwerking gegeven aan het Deltaprogramma dat wordt opgesteld naar aanleiding van het advies van de Deltacommissie in 2008. Dit programma is gericht op duurzame veiligheid en zoetwatervoorziening.

Voor een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem is het van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening te houden met waterhuishoudkundige eisen op korte en lange termijn. Omgekeerd moet de waterbeheerder zich bewust zijn van het feit dat in een gebied meer dan alleen waterdoelen gerealiseerd moeten worden. Hij moet anticiperen op ruimtelijk-economische ontwikkelingen. Om een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem te bereiken, moet water meer bepalend dan voorheen zijn bij de besluitvorming over grote opgaven op het terrein van verstedelijking, bedrijvigheid en industrie, landbouw, natuur, landschap en recreatie. De mate waarin water bepalend is bij ruimtelijke ontwikkelingen hangt af van de aard, omvang en urgentie van de wateropgave in relatie tot andere opgaven, aanwezige functies en bodemgesteldheid, en andere kenmerken in dat gebied. Dit is dus steeds een kwestie van alle belangen goed afwegen.

Aan provincies en gemeenten vraagt het rijk om bij het opstellen van structuurvisies de waterbeheerders in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken door een wateradvies te vragen en een waterparagraaf op te stellen. Het rijk zal verkennen welke effectieve mogelijkheden of middelen er zijn om, in aanvulling op het instrument van ruimtelijk reserveren, op lange termijn ruimte voor water beschikbaar te houden.

2.1.4 Buisleidingen

In de Structuurvisie buisleidingen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) wordt een hoofdstructuur vastgelegd van ruimtelijke reserveringen (buisleidingstroken) voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen in Nederland voor de komende 25 á 30 jaar. In veel leidingstroken liggen nu al één of meerdere buisleidingen. Op 12 oktober 2012 is de Structuurvisie Buisleidingen vastgesteld door de Minister van Infrastructuur en Milieu in overeenstemming met de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Op de website www.ruimtelijkeplannen.nl (afbeelding links) is te zien waar de buisleidingen zijn gepland. Op de geplande locatie zijn reeds buisleidingen aanwezig, maar de leidingenstrook

is geen limitatieve opsomming van leidingen. Het is de inzet van de Inspectie Leefomgeving en Transport om deze reserveringen te borgen in bestemmingsplannen. In de realisatieparagraaf in de Structuurvisie Buisleidingen wordt aangegeven hoe deze borging zal plaatsvinden. Het Rijk stelt in overleg met of op initiatief van provincies en gemeenten de definitieve tracés vast en legt deze met voorschriften vast in een AMvB op grond van de Wro. De gemeente neemt bij de aanpassing van het bestemmingsplan de voorgeschreven tracés en voor de stroken geldende voorschriften in acht. Eén van deze leidingtracés zijn op de concept visiekaart transportleidingen door de gemeente Schermer geprojecteerd. De gemeente streeft er naar om de aanleg van alle nieuwe toekomstige leidingen zoveel mogelijk te situeren in dit tracé. Het definitieve tracé is echter nog niet vastgelegd.

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de bijbehorende Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) in werking getreden. Het doel van het Bevb is het formuleren van veiligheidseisen, het borgen van de planologische inpassing van buisleidingen in bestemmingsplannen en het regelen van adequaat toezicht. Het Bevb regelt op vergelijkbare wijze als in het Bevi de externe veiligheidsaspecten van buisleidingen. De belangrijkste eisen aan bestemmingsplannen zijn de ruimtelijke reservering voor plaatsgebonden risico en verantwoording van groepsrisico, de ruimtelijke reservering voor belemmeringenstrook met aanlegvergunningstelsel en de Bevb voorwaarden binnen 5 jaar verwerken in bestemmingsplannen. Zie verder onder 6.18.3. voor de gevolgen voor het bestemmingsplan Landelijk Gebied.

2.2 Provinciaal en regionaal beleid

2.2.1 Structuurvisie Noord-Holland en Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie

De provincie Noord-Holland heeft 21 juni 2010 een structuurvisie vastgesteld. Er worden drie belangrijke provinciale ruimtelijke belangen genoemd, te weten de ruimtelijke kwaliteit, duurzaam ruimtegebruik en klimaatbestendigheid. Voor de doorwerking van provinciale belangen in het gemeentelijk beleid (m.n. bestemmingsplannen en Wabo vergunningen met uitgebreide procedure) zijn regels opgenomen in de bijbehorende Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRV) die op dezelfde datum is vastgesteld. De Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRV) is nadien enkele keren gewijzigd. Na diverse partiële herzieningen is de PRV op 3 februari 2014 opnieuw integraal vastgesteld. De ruimtelijke verordening waarborgt de provinciale belangen en geeft regels die moeten worden opgevolgd bij het opstellen van bestemmingsplannen. De gemeente dient voor het landelijk gebied rekening te houden met de volgende provinciale belangen:

Landelijk gebied

Binnen de grenzen van het landelijk gebied zijn stedelijke functies niet zonder meer mogelijk. In beginsel zijn er geen bedrijventerreinen, kantoorlocaties, woningbouw en overige vormen van verstedelijking mogelijk, tenzij kan worden voldaan aan de afwijkingsregels in de verordening. Tevens dient er rekening te worden gehouden met ruimtelijke kwaliteitseisen en kan een beoordeling van de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) nodig zijn. Verbrede landbouwfuncties of functiewijziging van agrarische bouwpercelen is slechts onder voorwaarden toegestaan.

Ecologische Verbindingszones (Huygendijk/Noordschermerdijk, Molendijk/Westmijzerdijk) en Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (hoofdzakelijk Eilandspolder en gedeelte Mijzenpolder).

Binnen de grenzen van EHS en Ecologische Verbindingszones geldt dat een bestemmingsplan geen regels mag bevatten die de omzetting naar natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren of de wezenlijke kenmerken en waarden significant aantasten. Er worden eisen gesteld aan de toelichting van het bestemmingsplan: de wezenlijke waarden en de bescherming daarvan alsmede hoe negatieve effecten kunnen worden voorkomen.

Weidevogelleefgebied (verdeeld over met name zuidwesten, zuiden en zuidoosten van de gemeente)

Binnen de grenzen van het weidevogelleefgebied is bebouwing buiten het bouwvlak niet zonder meer toegestaan en moet verstoring van het leefgebied worden voorkomen.

Nationaal Landschap Laaghoolland (geheel gemeentelijk grondgebied)

Binnen de grenzen van het Nationale Landschap geldt dat in het bestemmingsplan regels dienen te worden opgenomen ten behoeve van het behoud of versterking van de kernkwaliteiten van het desbetreffende Nationale Landschap. Nieuwe functies zijn slechts toegestaan indien zij de kernkwaliteiten behouden of versterken.

Ondanks dat op rijksniveau de nationale landschappen niet meer bestaan, zijn hier op provinciaal niveau nog wel regels aan verbonden. De indeling van deze landschappen is daarom nog steeds relevant.

Gebied voor grootschalige (meest noordelijke deel landelijk gebied) en gecombineerde landbouw (overig).

Binnen de grenzen van het gebied aangewezen voor grootschalige landbouw mag een agrarisch bouwvlak onder voorwaarden worden vergroot tot 2 ha. Binnen de gebieden voor gecombineerde landbouw is het agrarisch bouwvlak toegestaan tot 1,5 ha. Indien kan worden voldaan aan de afwijkingsregels in de verordening (uitbreiding noodzakelijk?), kan een bouwvlak van 2 ha mogelijk worden gemaakt. Bestemmingsplannen die een vermindering inhouden van landbouwgrond met minimaal 100 ha, MER-plichtige activiteiten toestaan of overige ingrepen toestaan die een aanzienlijk effect kunnen hebben op gronden met een agrarische bestemming, gaan vergezeld van een landbouweffectrapportage.

Bollenconcentratiegebied (tegen Alkmaar aan).

Een bestemmingsplan voor de gebieden die zijn aangewezen als bollenconcentratiegebied, maakt de vestiging van een bollenteeltbedrijf voor permanente bollenteelt niet onmogelijk.

Regionale waterkering (Huygendijk/Noordschermerdijk, Molendijk/Westmijzerdijk/Haviksdijkje, Oostdijk/Westdijk, Oostdijk/Zuiddijk/Westdijk)

Bestemmingsplannen die betrekking hebben op regionale waterkeringen bevatten regels die zijn toegesneden op de waterkerende functie. Tevens dienen vrijwaringszones te worden opgenomen van het Hoogheemraadschap.

Zoekgebied voor grootschalige windenergie (landelijk gebied ter hoogte van Oterleek)

Een bestemmingsplan binnen deze zone mag regels bevatten over het oprichten van windturbineparken. De gemeente Schermer heeft echter als beleiduitgangspunt dat windturbines niet passend zijn in het landschap. In het bestemmingsplan Landelijk Gebied zal het daarom niet worden toegestaan om windturbines te realiseren.

Kleinschalige oplossingen voor duurzame energie.

Dit aspect is vooral van belang voor bestemmingsplannen die woningbouw, renovatie, bedrijventerreinen, kantoorlocaties en glastuinbouw mogelijk maken.

Aardkundige waardevol gebied (hoofdzakelijk Eilandspolder, ten westen van Grootchermer, Mijzenpolder en tegen Alkmaar aan) en aardkundige monumenten (Mijzenpolder).

In de toelichting van een bestemmingsplan waarbij sprake is van een aardkundig waardevol gebied of aardkundig monument wordt aangegeven in hoeverre rekening is gehouden met de voorkomende bijzondere aardkundige waarden. De provinciale milieuverordening bevat tevens regels voor deze gebieden. Hoewel de bovengenoemde gebieden in de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie nog steeds als zodanig zijn aangewezen, zijn deze gebieden niet meer als zodanig aangemerkt in de Provinciale Milieuverordening.

Ruimte voor Ruimte

Een bestemmingsplan dat geheel of gedeeltelijk voorziet in EHS, Nationale landschappen, Rijksbufferzones, Weidevogelleefgebieden en Recreatie om de Stad -gebieden, voorziet in een Ruimte voor Ruimte regeling. Het bestemmingsplan landelijk gebied voor de gemeente Schermer moet dus een Ruimte voor Ruimte regeling bevatten.

2.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Om de biodiversiteit in Nederland te beschermen, in stand te houden en verder te ontwikkelen heeft het rijk de ecologische hoofdstructuur (EHS) aangewezen. De provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing en begrenzing in een verordening van de gebieden die de ecologische hoofdstructuur vormen. De provincie moet in een verordening regels stellen aan bestemmingsplannen in de EHS. Voor de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en

waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen worden beperkt en gecompenseerd. Conform provinciale regels krijgen de gronden die zijn aangeduid als EHS een passende bestemming. Nog niet gerealiseerde EHS wordt mogelijk gemaakt via een wijzigingsbevoegdheid.

2.2.3 Natura 2000 en PAS

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Het Rijk heeft in Nederland 162 van deze gebieden, plus 4 gebieden in de Noordzee aangewezen. Natura 2000-gebieden is een overkoepelende naam voor de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden.

Door bijvoorbeeld mest van landbouwbedrijven, industrie en auto's komt stikstof in het milieu terecht. Te veel stikstof in de natuur is schadelijk voor de biodiversiteit. Voor activiteiten die leiden tot meer stikstof in Natura 2000-gebieden, kunnen vaak geen vergunningen worden afgegeven, als dit een negatief effect heeft op de natuurwaarden in deze gebieden. Dat kan al gelden als de stikstoftoename heel klein is of als de activiteit buiten een Natura 2000-gebied plaatsvindt, maar de stikstof wel in het gebied terechtkomt.

De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) heeft als doel om ervoor te zorgen dat de natuurwaarden behouden blijven en dat er weer ontwikkelingsmogelijkheden ontstaan voor o.a. uitbreiding van agrarische bedrijven. In het kader van de PAS is per N2000 gebied onderzocht welke maatregelen nodig zijn om het doel van de PAS te bereiken. In het algemeen betreft het herstelmaatregelen in de natuur en niet om brongerichte maatregelen. In de Eilandspolder gaat het om een relatief gering aantal herstelmaatregelen. De maatregelen worden opgenomen in het beheerplan.

Verschillende overheden en sectoren (landbouw, industrie, verkeer en vervoer) werken samen om ervoor te zorgen dat er minder stikstof in de Natura 2000-gebieden komt. Zo spreken de partijen af welke bijdragen zij aan de oplossing van het probleem leveren. De afspraken over stikstof komen uiteindelijk in het beheerplan van een Natura 2000-gebied te staan. In dit beheerplan staat hoe groot de reductie van stikstof moet zijn om de natuurdoelen in dat gebied te halen. Het plan besteedt ook aandacht aan economische ontwikkelingen. Een daling van de stikstofuitstoot kan namelijk ervoor zorgen dat weer nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden.

De definitieve aanwijzing van Natura 2000-gebieden worden vastgelegd in een aanwijzingsbesluit. In een aanwijzingsbesluit staat welke doelen de overheid nastreeft voor een bepaald gebied. Bijvoorbeeld welke planten en dieren bescherming verdienen. Vervolgens wordt in nauw overleg met eigenaars, gebruikers en andere overheden een beheerplan opgesteld, dat beschrijft welke maatregelen daarvoor nodig zijn. Op 7 mei 2013 is het definitieve aanwijzingsbesluit voor de Eilandspolder gepubliceerd in de Staatscourant.

2.2.4 Provinciale milieuverordening (PMV)

Centraal in de PMV staat het begrip 'milieu'. Deze verordening bevat voor twee categorieën van gebieden regels. Enerzijds ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning in bij de verordening aangewezen gebieden (grondwaterbeschermingsgebieden). Anderzijds inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder in bij de verordening aangewezen gebieden (stiltegebieden). Daarnaast zijn in de PMV regels opgenomen ter bescherming van aardkundige monumenten. De gebieden die de PMV beoogt te beschermen in het kader van de grondwaterkwaliteit, stilte en aardkundige monumenten, kunnen worden aangeduid als milieubeschermingsgebieden.

Tot de wijziging van de Provinciale Milieuverordening in mei/juni 2013 was in Schermer de Mijzenpolder aangewezen als aardkundig monument. De Provinciale Milieuverordening heeft in de huidige versie geen aardkundig monumenten meer aangewezen binnen de gemeente.

In de Wet milieubeheer is voorgeschreven dat er in de provinciale milieuverordening regels worden gesteld ter voorkoming of beperking van geluidhinder in daartoe aangewezen gebieden. Deze gebieden worden stiltegebieden genoemd. Het doel van de PMV is om in deze gebieden zo veel mogelijk de natuurlijke rust te handhaven, door regels te stellen aan activiteiten (gebruik van geluidproducerende toestellen) die de natuurlijke rust zouden kunnen verstoren.

De Mijzenpolder en de Eilandspolder zijn aangewezen als stiltegebied. Op grond van de PMV gelden er lagere geluidsnormen waardoor het gebruik van bepaalde toestellen is uitgesloten². Het normaal agrarisch gebruik van toestellen is uitgezonderd van het verbod in de PMV. Via deze weg wordt er rekening gehouden met de agrarische bedrijven.

In de gemeente Schermer zijn geen gronden aangewezen als grondwaterbeschermingsgebied.

2.2.5 Provinciale Woonvisie

Algemeen

De provinciale woonvisie is net als de structuurvisie een zelfbindend beleidsdocument. Het geeft richting, zonder directe rechtsgevolgen voor de burger. Het document vormt het kader waarbinnen de RAP's worden ontwikkeld. In de *RAP's 2011-2015 en 2016-2020* worden per regio bestuurlijke

² De normen worden ook opgenomen in het beheersplan voor de Eilandspolder. De normen zijn niet strenger dan de normen die de PMV voorschrijft.

afspraken gemaakt over ingrepen in de woningmarkt en in het woningaanbod. De bestaande regionale woonvisies worden hierin meegenomen.

De opgaven hebben te maken met demografische ontwikkelingen als de vergrijzing en de trek naar stedelijke gebieden. Vanwege deze trends is het belangrijk om het woningaanbod op regionaal niveau af te stemmen: wat wordt waar gebouwd en voor wie? Zo wordt concurrentie tussen gemeenten en regio's voorkomen en daarmee op termijn leegstand met alle gevolgen van dien. Afstemming van het woonbeleid op regionaal niveau is ook nodig om een verdeling van de woningtypen en de woonmilieus tot stand te brengen die past bij de vraag van de consumenten.

Speerpunten van beleid en opgaven

De speerpunten van het beleid zijn:

- Verbeteren van de afstemming tussen vraag en aanbod voor alle consumenten, en specifiek voor doelgroepen die minder kansen hebben op het vinden van een geschikte woning.
- Verbeteren van de mate waarin voorzieningen in de woonomgeving aansluiten bij de vraag van bewoners.
- Verbeteren van de duurzaamheid van het woningaanbod en de woonomgeving.

Vorm en inhoud

De intentie is om afspraken te maken over de *hoeveelheid* woningen die gebouwd worden, over het *type* woningen dat in een regio nodig is, over de *gewenste kwaliteit van de woonomgeving* en over *wat waar en wanneer* gebouwd kan worden. In de RAP's worden de speerpunten en opgaven uit deze woonvisie nader uitgewerkt. De gemeente Schermer heeft samen met de regio een RAP opgesteld, zie verder onder 2.3.3.

2.2.6 Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

Artikel 3.1.6 van het Bro is begin 2012 gewijzigd. Sinds dat moment moeten niet alleen archeologische waarden, maar ook gebouwd erfgoed en landschappelijke historische waarden een vaste plek krijgen in gemeentelijke ruimtelijke plannen. Cultuurhistorie krijgt hiermee een belangrijke plek in bestemmingsplannen. Naast archeologie gaat het dus ook om de structuren die bepalend zijn voor de geschiedenis en identiteit van het gebied, beplanting, beschermd stads- of dorpsgezicht, buitenplaatsen, cultuurhistorische dijken, hoogte-elementen, karakteristieke bebouwing, kavelstructuur, landgoederen, molens, molenbiotopen, monumenten, straten, openheid, profielen, waterlopen, zichtlijnen etc. Voor te beschermen elementen kunnen meer gedetailleerde regels worden opgenomen in het bestemmingsplan.

Elke situatie is maatwerk en het staat gemeenten vrij om een passende beschermende regeling op te stellen. Er bestaan dan ook verschillende opties om cultuurhistorische waarden op te nemen in bestemmingsplannen. Hierbij kan worden gedacht aan gedetailleerde bestemmingen, dubbelbestemmingen, gebiedsaanduidingen, functieaanduidingen, bouwaanduidingen en figuren gekoppeld aan omgevingsvergunningstelsels voor werken en werkzaamheden (bijvoorbeeld afgraven

en ophogen) en slopen. Voor nieuwe plannen die leiden tot een wijziging in de erfinrichting kan een inrichtingsplan worden verlangd.

Cultureel erfgoed bestaat uit archeologische, historisch (steden)bouwkundige en historisch-geografische aspecten. Een complete inventarisatie van cultureel erfgoed waarden bevat daarom een beschrijving van deze drie waarden (voor zover aanwezig in een gebied). Deze drie elementen zijn terug te vinden op de Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie van de provincie Noord-Holland. De Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie geeft informatie over landschapstypen, aardkundige waarden, cultuurhistorische objecten, archeologische verwachtingen en structuurdragers als molens, militaire structuren en historische dijken. De informatiekaart is een geografische uitwerking van de Leidraad landschap en Cultuurhistorie en een herziening van de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW). Naast het bestaande beleid toont de kaart ook 'visioenen over het landschap'. Deze beelden stellen mogelijke ontwikkelingen voor die inspiratie en ideeën kunnen geven voor planvorming.

De leidraad kent geen bindende regels, maar wordt door de provincie gebruikt als toetsingskader bij de beoordeling van ruimtelijke plannen. De informatiekaart laat daarnaast informatie zien uit de Provinciale Milieuverordening die in dit hoofdstuk al behandeld is. De informatiekaart merkt de omgeving aan als een open gebied. Deze grens valt samen met de inmiddels vervallen begrenzing van het nationale landschap Laag Holland. De gemeente Schermer is binnen deze begrenzing nog eens overwegend aangemerkt als 'zeer open'. Alleen de polder Oterleek is op provinciaal niveau als gebied aangewezen waar archeologische verwachtingen bestaan. Dit gebied is opgenomen in de gemeentelijke archeologische waardenkaart. Hier wordt in het navolgende deel "Gemeentelijk beleid" verder op in gegaan.

De noordelijk gelegen Westfriese Omringdijk is aangemerkt als historisch dijklichaam en wordt beschermd door de provinciale monumentenverordening. Deze dijk valt samen met de historische trekvaart Alkmaar-Hoorn. In 2009 zijn de stolpen geïnventariseerd en deze zijn op de informatiekaart weergegeven. De stolpen zijn cultuurhistorische objecten. Verder zijn de rijksmonumenten (waaronder de molens) en de provinciale monumenten opgenomen (gemeentehuis Wittenburg). De op de informatiekaart aangegeven waarden komen goed overeen met de gemeentelijke visie. In het bestemmingsplan worden de aanwezige cultuurhistorische waarden zoveel als mogelijk beschermd. In deze kadernota wordt daar nog nader op ingegaan.

2.3 Gemeentelijk beleid

2.3.1 Structuurvisie Kamers en Linten 2040

Op 24 april 2012 heeft de raad de structuurvisie 'Kamers en Linten 2040' vastgesteld. Een structuurvisie is niet bindend voor burgers, maar een primair intern sturend document en referentiekader. De centrale doelstelling luidt: *Rekening houdend met de duidelijke verschillen tussen het veenweidegebied en de droogmakerijen is het beleid gericht op behoud en versterking van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden in Schermer, waarbij de landbouw duurzaam met deze waarden wordt verweven, het gebied in belangrijke mate recreatief medegebruikt kan worden en er beperkt mogelijkheden zijn voor woningbouw.*

Een structuurvisie geeft andere overheden, maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven inzicht in de gedragslijnen die zij van de gemeente kunnen verwachten. Bij het nemen van besluiten dient de structuurvisie als leidraad en is om deze reden een belangrijke grondslag voor het bestemmingsplan.

De structuurvisie wijst de droogmakerij aan als landbouwkerngebied. Uitbreiding van agrarische bedrijven is hier mogelijk. Het land in dit gebied dient zo min mogelijk aan de agrarische productiefunctie onttrokken te worden. Landbouw, natuur en cultuurhistorie zijn in het gebied verweven. Daartegenover staat het veenweidegebied waar de landbouw een ondergeschikte functie aan natuur, landschap en cultuurhistorie vormt. Vrijkomende agrarische gronden kunnen hier voor natuurontwikkeling ingezet worden. Bovendien wordt het agrarisch beheer hier extensief op natuur gericht. Vanwege de natuurlijke en cultuurhistorische waarden die zich vrijwel in het gehele landelijke gebied bevinden, is het onwenselijk om nieuwvestiging van agrarische bedrijven toe te staan, uitgezonderd van verplaatsing om externe redenen (hervestiging). Bio-industrie (intensieve veehouderij) is evenmin wenselijk.

De gemeente Schermer speelt in op de schaalvergroting en verbrede landbouw door vergroting van bouwvlakken toe te staan en nevenactiviteiten mogelijk te maken. Gelet op de centrale doelstelling en de aanwezige waarden is in de structuurvisie gekozen voor een gebiedsgerichte benadering bij vrijkomende agrarische bebouwing.

2.3.2 Beeldkwaliteitplan

Het beeldkwaliteitsplan uit 2005 beschrijft het profiel en de strategie voor het buitengebied. Het landelijk gebied van de gemeente Schermer ontleent zijn identiteit aan de losse korrelstructuren, die met name terug te vinden zijn in de grote stolpen met grote groene erven. Omdat burgerkorrels een te kleine kavel hebben om landschappelijk groen te realiseren, is het met name gewenst om verzamelerven met een grote groene voet, het liefst in de oorspronkelijke carrévorm, te realiseren. Bij transformatie moet worden opgelet dat de grote landschappelijke schaal wordt versterkt in plaats van schaalverkleining (boerenerven opdelen in kavels) en verlies van identiteit.

Het beeldkwaliteitsplan ging nog uit van ontwikkelingen langs de hoofdassen. Het huidige beleid is echter niet gericht op een verdere verdichting van bebouwing. De openheid van het landschap prevaleert. De uitgangspunten kunnen wel worden gehanteerd bij de herinrichting van een perceel.

2.3.3 Regionaal Actie Programma (RAP) Wonen

De gemeente Alkmaar heeft in het vooroverleg over het bestemmingsplan nadrukkelijk verzocht om aandacht te schenken aan de RAP voor de regio.

Een aantal trends vraagt om regionale afstemming in woningbouw: demografische veranderingen, de trek naar de stad vanuit omliggende gebieden, en zeker ook de effecten van de huidige economische crisis op de woningmarkt. Het traject Faseren & Doseren in de subregio Alkmaar (gestart zomer 2010) ontstond uit het urgentiegevoel van gemeenten en marktpartijen om onderling afspraken te maken over reële woningproductie op lokaal én regionaal niveau. Ook de provincie wil eraan bijdragen dat *“... de inwoners van Noord-Holland in 2020 beschikken over voldoende woningen met een passende kwaliteit en in een aantrekkelijk woonmilieu”*.³ Daartoe heeft zij het instrument Regionale Actieprogramma's Wonen (RAP's) ontwikkeld. Hierin maken regio's en provincie eind 2011 afspraken over de gewenste woningbouwproductie, passend bij de vraag in kwantitatieve en kwalitatieve zin. Naast de provincie Noord-Holland zijn overige betrokkenen in de regio Alkmaar de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft-De Rijk, Heerhugowaard, Heiloo en Langedijk. Het vertrekpunt zijn de reeds gemaakte verstedelijkingsafspraken 2010-2020 (10.000 woningen in regio Alkmaar) en het Plan van Aanpak voor de RAP's, vastgesteld door het college van Gedeputeerde Staten in november 2010. Het RAP biedt:

- een meer realistischer benadering waarop we naar de woningmarkt kijken dan in het verleden;
- woningvraag en -aanbod in de regio tot 2020;
- daarvan afgeleide reële woningplanning tot 2020;
- regionale productieafspraken over ontwikkeling van locaties, gewenste kwantiteiten en kwaliteiten en nadere fasering.

De provincie Noord-Holland heeft een afsprakenkader voor de RAP's ontwikkeld. Het gaat hierbij om kwantiteiten en kwaliteiten als betaalbaarheid, nultredenvoorraad, voorzieningen en duurzaamheid. Verder moet monitoring van de woningproductie en verantwoording over de voortgang daarvan gestalte krijgen in het RAP. Tenslotte is het RAP voor gemeenten en de regio een instrument om nut en noodzaak van beoogde uitbreiding buiten Bestaand Bebouwd Gebied aan te tonen (buiten BBG). Hiervoor wordt beoordeeld of het plan van de woningbouw past binnen de lokale en regionale woningbehoefte en of de woningbouw voorziet in de woningvraag. Als een plan voldoet aan de afspraken hierover in de RAP zijn nut en noodzaak, wat wonen betreft, aangetoond.

Het RAP noemt als grote woningbouwontwikkeling buiten BBG en dus in het landelijk gebied, Stompvoren-West met meer dan 400 woningen op de langere termijn. De vormgeving en fasering zijn echter nog niet concreet en tasten de structuur van het plangebied zodanig aan dat het bestemmingsplan hier geen rekening mee houdt. Het bestemmingsplan voorziet zodoende niet in woningbouwlocaties, anders dan woningen die tot stand komen door middel van vrijkomende agrarische bebouwing (daarover meer verderop in de kadernota).

³ Provinciale Woonvisie 2010

2.3.4 Archeologie

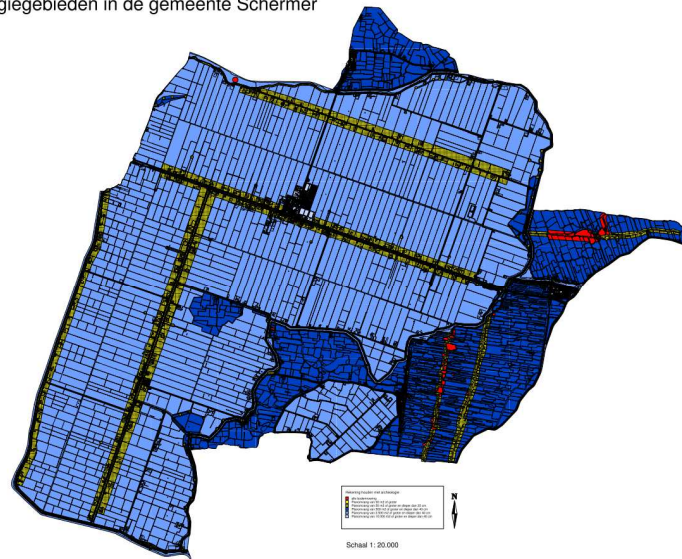
Archeologische waarden zijn bijzondere zichtbare en onzichtbare resten van vroegere culturen op het land, in de bodem en onder water. Ten aanzien van archeologische waarden wordt voor het bestemmingsplan Landelijk gebied gebruik gemaakt van de beleidsnota Archeologie. Bij deze beleidsnota hoort een kaart waarop de gemeente is verdeeld in zones waarbinnen een hoge of middelhoge tot lage verwachting geldt voor het aantreffen van archeologische waarden. De archeologiezones zijn als volgt verdeeld:

- eerste categorie: meer dan 0 m² (planomvang);
- tweede categorie: meer dan 50 m² en 35 cm diepte;
- derde categorie: meer dan 500 m² en 40 cm diepte;
- vierde categorie: meer dan 2.500 m² en 40 cm diepte.

Bij het vaststellen van de regimes in de beleidsnota, is rekening gehouden met het cultuurhistorisch karakter van de gemeente en ligt de nadruk vooral op elementen die hun oorsprong vinden bij de veenontginningen, zoals huisterpen en oude kerkplaatsen en bij de waterstaatkundige geschiedenis, zoals dijken, molengangen en molenplaatsen. Het bestemmingsplan moet een regeling bevatten die aansluit op de archeologiezones voor zowel bouwen als het uitvoeren van werken en werkzaamheden. Dit wordt gerealiseerd middels een dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie' voor bouwen en het uitvoeren van (grond)werkzaamheden. In geval van grondwerkzaamheden of bouwwerken die de vrijstellingsdiepte en oppervlakte overstijgen, geldt dat een omgevingsvergunning verplicht is. Grondwerkzaamheden welke de bodem kunnen beschadigen zijn onder andere:

- Egaliseren
- Ophogen of afgraven van grond
- Aanleg van wegen
- Ingraven van leidingen
- Bebossen van gronden
- Graven, verbreden of dempen van greppels of sloten
- Het op andere wijze wijzigen van het grondwaterpeil
- Bouwrijp maken van een gebied
- Scheuren van grasland
- Diepploegen (dieper dan 35 cm)
- Diepwoelen
- Aanleggen en intensiveren van drainage.

Gronden waar regelmatig agrarisch grondgebruik zoals ploegen, spitten en zaaien op plaatsvindt, ondervinden geen hinder van de beschermende regeling. Er dient sprake te zijn van een voortzetting van het normaal, veelvoorkomende gebruik. Doordat de werkzaamheden al regelmatig plaatsvinden, is de bodem tot die diepte reeds geroerd. Bovendien vinden deze werkzaamheden plaats op een diepte die over het algemeen binnen de vrijstellingsdiepte blijft. Hieronder vallen dus niet de werkzaamheden die incidenteel plaatsvinden zoals diepploegen en het aanleggen van drainage.

2.4 Water

Water is een belangrijk bepalend element in de inrichting van het landelijk gebied. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft in het kader van het vooroverleg voor het bestemmingsplan daarom verzocht om enkele relevante beleidsdocumenten terug te laten komen in de kadernota. Hierbij moet opgemerkt worden dat het beleid geen effecten heeft op het bestemmingsplan Landelijk Gebied omdat er geen grote ontwikkelingen in het bestemmingsplan worden opgenomen. Indien hier in de toekomst sprake van is, zal het waterbeleid in een zelfstandige procedure als afwegingskader worden meegenomen. De onderstaande weergave van het relevante beleid geeft aan wat op hoofdlijnen relevant is voor nieuwe ontwikkelingen.

2.4.1 Waterbeheersplan 4 Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Het doel van het Waterbeheersplan 2010-2015 is om op hoofdlijnen richting te geven aan de beheer- en ontwikkelopgaven voor het waterbeheer in de planperiode van zes jaar. De missie van het hoogheemraadschap is erop gericht om ook de komende jaren, ondanks klimaat- en weersveranderingen, Noord-Holland boven het Noordzeekanaal veilig te houden tegen overstromingen en te zorgen voor droge voeten en schoon water. Het kerndoel is vierledig:

- Het op orde houden van het watersysteem en dit onder dagelijkse omstandigheden doelmatig en integraal beheren.
- De verontreiniging van het watersysteem door directe en indirecte lozingen voorkomen en/of beheersbaar houden.
- Het op orde houden van de primaire waterkeringen en overige waterkeringen met een veiligheidsfunctie en deze onder dagelijkse omstandigheden doelmatig beheren.
- Het in stand houden en ontwikkelen van een calamiteitenorganisatie die onder bijzondere omstandigheden onmiddellijk operationeel is en die beschikt over actuele calamiteitenbestrijdingsplannen voor veiligheid, wateroverlast en waterkwaliteit.

Om deze doelen te bereiken is samenwerking tussen het hoogheemraadschap, de provincie en gemeenten nodig. In 2015 worden samenwerkingsafspraken met de provincie geëvalueerd. In datzelfde jaar wordt op basis van de nieuwe inzichten het grondwaterbeleidskader bijgesteld.

2.4.2 Beleidsnota waterkeringen 2012-2017

In de Beleidsnota Waterkeringen beschrijft het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier het beleid en de uitgangspunten voor het beheer en medegebruik van de waterkeringen. Dit document is een uitwerking van het hiervoor genoemde Waterbeheersplan 2010-2015 (WBP4).

Wat betreft agrarische medegebruik van de waterkeringen is als effect op de waterkering beschreven dat de beweiding van de waterkering met vee een functie kan vervullen bij het beheer. Soms kan het ook schadelijke effecten hebben op het functioneren van de kering. Zo kunnen vertrapping en kaalvreten de dijkbekleding aantasten, met als gevolg dat de erosiebestendigheid vermindert en de kosten voor het onderhoud van de waterkering toenemen. De beleidsnota is 12 december 2012 definitief vastgesteld.

2.4.3 Keur HHNK

De Keur is van toepassing voor alle werkzaamheden in, langs, bij en/of aan waterlopen. De regels in de keur zijn onder te verdelen in twee categorieën: gebodsbepalingen en verbodsbepalingen. Met gebodsbepalingen worden over het algemeen aangegeven welke onderhoudsverplichtingen eigenaren en aangrenzende bewoners en gebruikers hebben. Met de verbodsbepalingen worden werkzaamheden binnen waterstaatswerken, zoals waterlopen en waterkeringen, verboden. Onder bepaalde voorwaarden kan van de regels in de keur worden afgeweken. Daarvoor is een zogeheten watervergunning nodig. Particulieren, bedrijven en overheden kunnen bij het hoogheemraadschap een aanvraag voor een watervergunning indienen.

Een belangrijk onderdeel in de Keur is de verplichting tot het uitvoeren van compenserende maatregelen bij ontwikkelingen met een significante verhardingstoename (>800 m²).

Ten aanzien van de waterkeringen zijn twee zones opgenomen: het waterstaatswerk (= de stabiliteitszone) en de aangrenzende beschermingszones. Op grond van de keur zijn binnen de begrenzing van het waterstaatswerk en de beschermingszones bepaalde handelingen verboden.

2.4.4 Ligplaats woonschepen

Eind jaren negentig is er een aanvraag ingediend voor een ligplaats in Schermerhorn, daarna zijn er nog diverse andere aanvragen ingediend. Het is de afgelopen jaren lastig gebleken om een ligplaats voor een woonschip toe te kennen. Op dit moment is er binnen de gemeente geen enkele ligplaats bestemd. De afgelopen jaren is dit onderwerp op college- en op raadsniveau behandeld. Het gemeentebestuur is tot de conclusie gekomen dat voor de locatie in Schermerhorn een dermate gebrek aan maatschappelijk draagvlak bestond, dat met deze ligplaats niet ingestemd kon worden.

De Huisvestingswet verbiedt een gemeente om ligplaatsen in zijn geheel uit te sluiten. Dit is verwoord in artikel 88 van deze wet. Dit wordt zo vertaald dat een gemeente minimaal één ligplaats

voor een woonschip aanwijst. De huisvestingswet wordt aangepast en naar het zich laat aanzien verhuist deze eis niet mee naar de herziene wet.

Alle locaties binnen onze gemeente waar geen algemene praktische bezwaren tegen een ligplaats bestaan, grenzen aan waterkeringen. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)voert het beleid dat aan de waterkeringen geen ligplaatsen worden gerealiseerd. Het belang van de waterhuishouding prevaleert en zonder toestemming van het HHNK is het realiseren van een ligplaats voor een woonschip niet uitvoerbaar.

2.4.5 Watertoets

De watertoets waarborgt de inbreng van water in de ruimtelijke ordening. Met dit procesinstrument worden ruimtelijke plannen en besluiten op waterhuishoudkundige aspecten aan het geldende ruimtelijke beleid getoetst. De grootste winst ligt bij vroegtijdige, wederzijdse betrokkenheid en informatievoorziening.

Ter voorbereiding op de kadernota en het bestemmingsplan Landelijk Gebied, is contact gezocht met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Voor HHNK is het van belang om haar belangen goed in het bestemmingsplan te hebben verwerkt. Voor het Hoogheemraadschap is het vooral belangrijk dat bij eventuele toekomstige plannen de ontwikkelende partij op de hoogte is van het vigerende waterbeleid en de instrumenten die het Hoogheemraadschap gebruikt om ervoor te zorgen dat de waterbelangen goed worden geborgd. Tevens hecht het Hoogheemraadschap er veel waarde aan dat het primaire watersysteem duidelijk op de plankaart is terug te zien. Primaire watergangen zullen worden bestemd als 'Water'. Voorts worden de waterkeringen in het landelijk gebied in het bestemmingsplan opgenomen. De zones die hiervoor moeten worden gehanteerd zijn aangeleverd door het Hoogheemraadschap.

Hoofdstuk 3 Ruimtelijke en functionele analyse

3.1 Algemeen

Het landschapspatroon in het landelijk gebied stamt grotendeels uit het begin van de 17de eeuw en circa vijf eeuwen daarvoor. In dit hoofdstuk wordt daarom eerst ingegaan op de historie en de ontstaansgeschiedenis. Uit deze tijd zijn verschillende kernwaarden ontstaan, die nu nog steeds gewaardeerd worden en in veel gevallen ten grondslag liggen aan de ruimtelijke keuzes. Na de historische weergave wordt de huidige ruimtelijke functionele structuur geschetst en wordt er beschreven hoe dit van invloed is op ruimtelijke keuzes waar in onze eigen tijd over besloten moet worden. Het is van belang dat keuzes niet alleen gestuurd worden door historische kernwaarden, ontwikkelingen die vandaag de dag vragen om een planologische inpassing dienen net zo goed gewogen te worden.

3.2 Historie

De Schermer, even ten oosten van Alkmaar, is een typische droogmakerij uit de 17^e eeuw. Het is de jongste van de drie grote droogmakerijen in Noord-Holland en werd in 1634 drooggemaakt met

behulp van een krachtige 'drietrapsbemaling'. De oorspronkelijk 52 molens hebben er samen vier jaar over gedaan de plas droog te malen. De ontginning werd conform de tijdgeest ingegeven door de schoonheidsidealen van de Oudheid en Renaissance, met als resultaat een rechtlijnig verkavelingspatroon. De polder (ca. 5000 ha.) is ingedeeld in zuivere vierkante en rechthoekige kavels en verdeeld door vaarten en tochten, die loodrecht op elkaar staan. Langs de waterwegen liggen de karakteristieke stolpboerderijen en het gebied is omringd door hoge ringdijken. Het bijzondere van de Schermer is dat een deel van de 'deltawerken' en het oorspronkelijke bemalingssysteem grotendeels bewaard zijn gebleven.⁴

De cultuurhistorie van de Schermer wordt in belangrijke mate ook bepaald door de wijze, waarop het Schermeer is drooggemalen. In september 1631 werd besloten tot het inpolderen van de grote watervlakten ten oosten van Alkmaar. In juni 1634 was de ringdijk compleet en werd met de droogmaling door middel van windkracht begonnen. In 1636 waren er 24 molens in werking om de drooglegging te realiseren. Deze molens stonden overwegend op de, op vijf plaatsen mede ingedijkte oeverlanden. De verkaveling van de droogmakerij werd bepaald door twee loodrecht op elkaar staande binnenboezems: de Noorder- en de Zuidervaart. Het gehele drooggemalen gebied werd vervolgens in 14 afzonderlijke gebieden ingedeeld, die elk met een eigen poldermolen op de binnenboezem zouden uitmalen. De binnenboezems werden vervolgens door twee groepen molens (bij Ursem en bij Driehuizen) afgemalen op de Schermerboezem buiten de ringdijk. Beide groepen omvatten 15 molens. Voorts waren er nog drie molengangen, die direct vanuit de droogmakerij op de ringvaart zouden uitmalen, Dit waren bij Graft 2 molens en bij Oudorp en Oterleek elk 5 molens. De 12 poldermolens langs de Noorder- en Zuidervaart stonden op circa 250 m van de openbare weg langs deze vaarten, teneinde de molens buiten de invloedssfeer van bebouwing en beplanting te houden. Op enkele plaatsen zijn solitair poldermolens gebouwd onder andere ter bemaling van het voormalige eilandje De Matten. In 1924 werd besloten om de droogmakerij elektrisch te bemalen, waartoe de gemalen Emma, Wilhelmina en Juliana zijn gebouwd. De molens verloren daarna hun bemalingsfunctie en werden buiten gebruik gesteld. Desalniettemin zijn vier molens aan het eind van de Tweede Wereldoorlog wederom maalvaardig gemaakt. Het verval van de molens werd steeds duidelijker. In 1940 resteerden er nog 13 molens, die vervolgens gerestaureerd dan wel herbouwd werden. Het droogmalingsstelsel (of beter het drooghoudingssysteem) bestaat nog steeds uit de beide boezemvaarten aangevuld met de Laanvaart. Van de 12 poldermolens zijn er nog 7 aanwezig.

3.3 Veenweidegebied

Grofweg wordt het veenweidegebied gevormd door de Mijzen- en de Eilandspolder. Door middel van een fijnmazig slotenpatroon is de waterhuishouding meer beheersbaar gemaakt en is het land geschikt gemaakt voor landbouw en later veeteelt.

De omliggende gebieden waren van oorsprong ook veenweidegebieden. Deze gebieden zijn echter onder water komen te staan, waardoor de nu nog aanwezige veenweidegebieden op dat moment als schiereiland bestond tussen hoofdzakelijk de meren De Schermeer en De Beemster.

⁴ Website gemeente Schermer

3.4 Droogmakerij

Noord Holland is rond het jaar 1000 meer en meer ontgonnen. Door ontwatering zijn in de veengebieden oxidatie en inklinking opgetreden. Het warmere klimaat dat rond die tijd ontstond zorgde voor de mogelijkheid om het veenweidegebied te cultiveren, doordat de veengebieden droger en toegankelijk werden. De stijging van de temperatuur zorgde echter ook voor een stijging van de zeespiegel. De combinatie van een stijgende zeespiegel en de dalende bomen zorgden dat de aanwezige veenrivieren groter werden. Het kwetsbare veengebied was gevoelig voor stormen en watersnoden. Door afkalving van de grond namen de veenrivieren nog verder in omvang toe. Hierdoor ontstonden vervolgens veenmeertjes. De toenemende golfslag versnelde het proces nog meer, met de uiteindelijke meren in Noord Holland tot gevolg.

Zonder ingrijpen van de mens zou dit proces zich verder hebben voortgezet. Aan het begin van de 17de eeuw was het landverlies inmiddels van zo een omvang dat er risico's ontstonden voor de bestaande bedijking (o.a. Huygendijk). In 1635 is het gebied drooggelegd en is de droogmakerij ontstaan. De droogmakerij had op zichzelf een effect op de waterhuishouding, maar voorzag bijvoorbeeld ook in de financiering van dijkherstel en –verbeteringen.

De molens die oorspronkelijk het gebied hebben drooggemalen, zijn nog steeds kenmerkend voor het gebied. Verder zijn nog duidelijk de strakke rechthoekige verkavelingen en de rechte vaarten en sloten aanwezig die uit deze tijd stammen. Vanaf de omringende dijken is het hoogteverschil tussen de verschillende gebieden goed zichtbaar.